

Wychodzi codziennie.

Przedpłata wynosi: we Lwowie rocznie 18 zł. — półrocznie 9 zł. — kwartalnie 4 zł. 50 ct. — miesięcznie 1 zł. 50 ct.

Z przesyłką pocztową w Państwie Austrijskim rocznie 24 zł. — półrocznie 12 zł. — kwartalnie 6 zł. — miesięcznie 2 zł.

7 razyła pocztowa za granicę: do całych Niemiec rocznie 50 marek, kwartalnie 12 marek 5 sgr. — do Anglii rocznie 108 franków, kwartalnie 27 franków, do Belgii, Włoch i Szwajcarii rocznie 120 franków, kwartalnie 30 franków.

Wszystko kosztuje 10 centów.

Manuskryptów Redakcja nie zwraca.

DZIENNIK POLSKI

Przedpłata i ogłoszenia przyjmują we Lwowie: Biuro Administracji „Dziennika Polskiego” przy ulicy Akademickiej pod 13, naprzeciw Hotelu Żorża; we Wiedniu, Hamburgu, Frankfurtu n. M., w Berlinie, Lipsku, Bazylei (Szwajcarii) i Wroclawiu pp. Haasenstein & Vogler; w Wiedniu F. Lob, R. Mosse, Roter & Spt.; w Poznaniu Kasper Neumann Biuro anonasów; w Paryżu pułkownik Raczkowski, Faubourg Poissoniere 35. — Ogłoszenia przyjmują Agencja p. Adama Carrefour de la Croix-Rouge, 2, Paris, w Krakowie księgarnia Adolfa Dygalskiego.

Ogłoszenia przyjmują się za opłatą 6 centów od miejsca objętości jednego wiersza drobnym drukiem (petit).

Listy z pieniędzmi mają być przesyłane franco do Administracji „Dziennika Polskiego”. — Listy reklamacyjne nie opłacają się, nie podlegają opłacie.

Wszyscy nowi prenumeratorowie, którzy przysła abonament do d. 1. października r. b. otrzymają bezpłatnie początek drukowanej się obecnie powieści „Henryka”, która została uwieczniona przez Akademię francuską.

Czas odnowić prenumeratę kwartalną

Prenumerata „Dziennika Polskiego”

na prowincji z przesyłką pocztową:

kwartalnie (po koniec grudnia r. b.) 6 zł. — ct.

półrocznie 12 „ — „

miesięcznie 2 „ — „

we Lwowie bez przesyłki pocztowej:

kwartalnie (po koniec grudnia r. b.) 4 zł. 50 ct.

półrocznie 9 „ — „

miesięcznie 1 „ 50 „

Przedpłata przyjmuje się tylko od 1. i 15

każdego miesiąca.

Pieniądze prenumeracyjne winno być adresowane

do „Administracji Dzien. Polsk.” ponieważ Admi-

nistracja nie mogłaby uwzględnić reklamacyj z po-

woda przesyłek pod innym adresem.

Lwów 4. października.

O projekcie interpelacji p. Ludwika Skrzyńskiego dochodzi nas nowe szczególne, które dają zupełnie inne wyobrażenie o niej i o całym toku tej sprawy w kole, niż je przedstawił korespondent „Czasu”.

Wiadomo już czytelnikom naszym, że szanowny poseł Skrzyński przedewszystkiem postawił wniosek, aby koło delegacyjne użło potrzebę interpelowania w sprawie wschodniej, a następnie aby wybrało komisję do sformułowania interpelacji. Większość koła przysięgnęła tym sposobem do muru, pocięła się na wybieg, i zażądała od p. Skrzyńskiego ułożenia osnowy interpelacji. Ten uczynił zadość temu żądaniu, nie upierając się bynajmniej przy projekcie tej osnowy, bo mu w ogóle chodziło o użnienie konieczności interpelowania i o wybór komisji do ułożenia tekstu.

Nastąpiła wiadoma rozprawa w kole, w której niektórzy arodze się natrząsali z próbnego ustnowania p. Skrzyńskiego, a jeden z postów lwowskich w swych elukubracjach panslawistycznych stanął nawet wręcz w sprzeczności z całą opinią swoich wyborców.

Dowiadujemy się tedy, że do zapytań, zaprojektowanych przez wnioskodawcę dołączone były uwagi, które korespondent „Czasu” z umysłu opuścił w swej relacji, a które nie zasługiwały bynajmniej, aby je tak traktowano, jak to sobie spłacy bracia delegacyjni pozwolili. Uwagi poprzedzające osnowę interpelacji nawiązywały rzecz do adresu sejmowego, albowiem jak nam jeden poseł z mniejszości donosi, opiewały tak:

„zważywszy, że tocząca się obecnie

na granicach monarchji wojna, pomiędzy ludnością obu dziedzin państwa wywołała głębokie rozdrażnienie, i dała powód do publicznych manifestacji na Węgrzech, a także i w Galicji, które jakkolwiek w tym ostatnim kraju zostały stłumione, to jednak bezwzględnie są wyraźnym dowodem panującego zaniepokojenia umysłów;

zważywszy, że przyczyny tego zaniepokojenia należy szukać głównie w niepewności, w której ludność jest postawioną co do stanowiska i zamiarów rządu w kwestji wschodniej;

zważywszy nakoniec, że parlament ma niezaprzeczalne prawo, żądać wyjaśnienia pod względem zasad i celów, jakimi się kieruje rząd w swej polityce: podpisani pozwalają sobie stawić następujące pytania...

Pytania zaś co do ważności traktatów paryskich były całkiem naturalne ze względu na to, że Austria w tych traktatach wspólnie z Anglią i Francją występuje jako gwarantka nietykalności państwa tureckiego, i wszelkie naruszenie takowego deklaruje jako sprawę interesu powszechnego.

P. Skrzyński proponując te pytania, wychodził widocznie z tego przekonania, że w austriackiej Radzie państwa ze stanowiska tylko interesów monarchji może interpelacja być stawioną, a ze strony polskiej powinna być stawioną, skoro interesu te odpowiadają dziś naszym interesom, a powtórze, że ministrowi austriackim można się tylko o to pytać, co się znajduje w sferze ich praw i obowiązków. Zresztą interes bliższy, myśl i dążność czysto polska mogła być podniesioną i rozwiniętą w przemówieniach, interpelacją sprowadzonych.

Alle większość koła chciała milczeć. Za bohaterstwo parlamentarne i za dowód wielkiej odwagi cywilnej uważa ono — zatykać uszy na to wszystko, co się w kraju dzieje, i czego kraj się domaga.

Ozy długo tak potrwą, zobaczmy. Koło było zmuszone wybrać komisję interpelacyjną. I dziś otrzymujemy z Wiednia wiadomość, że p. Skrzyński w tej komisji zaproponował d. 1. października następującą interpelację:

Podpisani zapytują c. k. Rząd: 1. Czy wiadomo rządowi, iż rekrutacja wojenna dla armii rosyjskiej w Turcji, przyjmowane i przesyłane są na kolejach Galicyjskich.

2. Jeżeli wiadomo, czy Rząd przedsięwziął lub przedsięwziąć zamierza, co potrzeba aby takie, ograniczonej neutralności wreszcie przedewszystkiem powstrzymane być?

Od maja czekamy na tę interpelację, i domagamy się jej codziennie, a! niemal żalobyśmy się, że jeżeli nie komisja, to większość koła znowu jej skreśli głowę.

Ziemie Polskie.

Z Litwy nadesłano Dz. Pos. dokument rządowy w moskiewskim języku, który w dośłownem tłumaczeniu brzmi jak następuje:

Zarząd lekarski grodzieńskiej gubernji dnia 31. grudnia 1876 r. Nr. 1968 Grodno. Do J. P. a grodzieńskiego miejscowego lekarza. (Okólnik).

„Pan grodzieński gubernator zawiadamiając pod dnim 22 grudnia roku bieżącego za nr. 7184 że o ile mógł się przekonać, w aptekach gubernji grodzieńskiej język rosyjski zastępuje się polskim albo cudzoziemskim, jak n. p. na sygnaturkach lekarstw i rozmaitych ogłoszeniach, które drukują się w języku polskim lub francuskim, nakazuje zarządowi lekarskiemu wydać bezwzględnie rozporządzenie, aby języki polski i cudzoziemskie zostały usunięte (ignany) z używania w aptekach powierzonej Jego Ekskscelencji gubernji, a używaniem był bezwarunkowo i wyłącznie język rosyjski prócz tylko nazwy medykamentów po łacinie, i grodków zapisywanych wprost z zagranicy z etykietami drukowanymi w obcych językach, i zarazem nakazuje ostrzedz utrzymujących apteki, że w razie niewykonania tego rozporządzenia natychmiast donosił Jego Ekskscelencji dla pociągnięcia winnych do odpowiedzialności.

„W skutek tego wydział lekarski rządu gubernialnego zaleca W. Panu ogłosić bezwzględnie powyższe rozporządzenie utrzymującym apteki w mieście Grodno i zobowiązać ich piśmiennie, aby w aptekach był używany wyłącznie język rosyjski, oprócz kopii recept na sygnaturach, które się piszą w języku łacińskim, i środków zapisywanych wprost z zagranicy z drukowanymi etykietami w obcych językach, które to piśmiennie zobowiązanie się należy przedstawić do zarządu lekarskiego i mieć nad tym przedmiotem srogi nadzór — a w każdym razie wypadku niespełnienia niniejszego rozporządzenia donosić natychmiast zarządowi wydziału lekarskiego. (Podp.) pełniący obowiązki grodzieńskiego gubernialnego lekarskiego inspektora dr. med. Rejowski (Niemiec rodem i przekonan am).

Dokument ten najlepiej wyjaśnia, o ile rząd moskiewski odstąpił od hamiebnego systemu, jaki przed 14 laty na Litwie zaprowadził. Pokazuje się zeli, że system ten kwitnie w najlepsze, że rząd ten, który rzekomo walczy za narodość Słowian południowych — u siebie przesładuje narodowość polską, nawet w tym wypadkach, gdzie sama ludność nakazywałaby z tego hamiebnego systemu zrozić wyjątek. Wiadomo bowiem, że w skutek dzikiego rozporządzenia, nakazującego pisać po moskiewsku etykiety do lekarstw, kilka już osób życie straciło, bo osoby chorych p. e. legnące, nie znając języka moskiewskiego, zamiast lekarstwa wewnętrznego zewątrzne do żołądka podawały, w skutek czego, powtarzamy, śmierć chorych nastąpiła. Dla rządu tego przecież nie ma to żadnego znaczenia — postanowił moskiewskie polskie prowincje a na tej drodze, jak widzimy, nie cofa się przed żadnymi ofiarami i skutkami.

Podajemy wciąż fakta niezbitę i dowody autentyczne w przekonaniu, że przecież raz nikczemni chwały i obręczy rządu moskiewskiego zamkną, że zbudzi się w nich sumienie i podnoszą głos za prawdę i pogwałcone prawa Polaków. Obok sumienia nakazuje im to nawet sensa logika, bo kto rozwiódł zale na Bułgarami, kto upoważnia lub zatwierdza obronę ich przez Moskali, powinien domagać się i naprawienia krzywd polskich.

Jeszcze jedno. Przesyłając nam powyższy

dokument dodaje, że gubernatorem grodzieńskim jest generał orszak carskiego Zwrow. Wezwany został do armji, że jednak Turcy nie żartują i do generałów strzelają, — więc pan generał uznał za dobre podać się za chorego i w tym względzie przesłał świadectwo miejscowego lekarza — a ten uznał, że pan generał zdrow i że może być się z Turkami. W skutek tego w tym czasie opuszcza z pociecha wszystkich gubernji, aby jako generał porytyk się z Turkami.

„Roch Anzeiger” ogłasza rozporządzenie cesarza Wilhelma z dnia 6. września, oparte na podstawie ustawy z dnia 28. sierpnia 1876 r., pozwalające 37 gminom okręgu rządowego kwi-dyńskiego (Prusy polskie) używać jeszcze przed lat 5 języka polskiego w czynnościach urzędowych, w dozorach szkolnych, reprezentacjach gminnych i zebraniach gminnych. Pięciolatec to liczy się jednak nie od daty podpisu cesarskiego, ale od daty, gdy ustawa z r. 1876 obowiązywać zaczęła. — Tacy Słowianom nigdy nie zabraniali używania języka.

Przegląd polityczny.

— Chociaż z dobrze zwykle poinformowanej strony zapewniamy, że Górczak przed kilku dniami w rozmowie uznał wszelką miedzącą za niemożliwą, w Londynie nie mogą jeszcze rozstać się z myślą rychłego doprowadzenia do pokoj. Teraz na podobno earl Derby znowu czeka na powrót hrabiego Münster z Berlina, by znowu rozpocząć układy. Do „Allg. Ztg.” piszą z Londynu, iż nadeszły tam poufne dyplomatyczne wiadomości o stanie rzeczy w moskiewskiej armji nadnaujskiej, nadokładniej wyjaśniające, dlaczego dotychczasowi zwolennicy krzyżowej wyprawy z barwy Gladstone wolają o pośrednictwo pokojowe. Skreślony przez dyplomatów i korespondentów obraz panującego w moskiewskim wojsku niezadowolienia i upadku na ducun, bardzo pęgującego oddziały na stronników Gladstone. Sam on teraz w mowach i pismach uszarża się na to, że ciągle jeszcze „chrześcijańska ewangelja” nie może przedostać się do polityki i poczyna się za te teże ewangelje, iż ale zaleca tego co on, Gladstone, za słuszne uznaje, a mianowicie, by jedno państwo ogniem i mieczem wydobyciło żużło z oka drągłego, gdy samo ma belkę we własnym oku.

— Według wiadomości nadchodzących z Konstantynopola, rośliczne żądania, stawione Korcie przez niemieckiego posła ka. Reuss, a między innymi, by rodziny chrześcijańskie, przemianowane a Azji do Konstantynopola, powrocone zostały do kraju, napotykały z jej strony stanowczy opór.

— W przedmiocie ponownych usiłowań u-spokoienia Bosnii, gdzie waleją się tylko nie wielkie bandy powstańców, piszą do „Post. Corr.” z tureckiej stolicy: „Nieraz już wspomniany dr. H. P. Ziemann, członek komitetu manchester-skiego, posiadający reputację gorącego przyjaciela bośniackich zbiegów, przybył niedawno do Konstantynopola, ażeby osobiście poinformować się o zdaniu, jakie tam panuje w Bosnii w sferach decydujących. Wprowadzony przez angielskiego posła p. Layarda, dr. Ziemann miał sposobność osobiście przedstawić w wezyrowi Edhemowi paszy, skargi i obecne położenie bośniackich zbiegów. Co do pierwszych, to w wezyr zarządził zaraz przez ministra spraw zagranicznych należyte zbadanie przesładowań, jakoby powracających zbiegów, wyraźnie oświadczył, że

że Porta poczytuje za swój obowiązek dbanie o osobiste bezpieczeństwo wszystkich swych poddanych i ochronienia takowych. Co do powrotu wszystkich bośniackich zbiegów do ojczyzny ich, Porta okazała asposobieństwo do traktowania o tem, lecz żąda dostatecznych rękojmi. że powracający znowu się nie zbuntują. Teraz zadaniem dr. Ziemanna będzie dostarczenie tych rękojmi i w tym celu udaje się on do Zagrzebia, aby tam wejść w stosunki ze starszymi zbiegów. Dr. Ziemann dał do zrozumienia także, iż pewna część angielskich finansistów, gotowa jest bezwzględnie po pacyfikacji ułożyć w Bosnii wielomilionowy kapitał. Co do dalszych układów zresztą dr. Ziemann zgłosił się do reprezentanta państwa najbardziej w tej sprawie interesowanego, a mianowicie do hr. Zichy.

— Z nad granicy moskiewskiej piszą do „Nat. Ztg.” 35. z. m., że w rozmaitych stronach Królestwa Polskiego widać się mnożstwo podejrzanych osób, w dzień walejących się po lasach, a w nocy wsuwających się do wiosek, aby tam spiegiwać między wieśniakami o usposobieniu szlachty i cudzoziemców, a jednocześnie podnawiać parobków do emigracji. Nieznane te postacie nie mogą być zbiegami wojskowymi, gdyż, jeżeli wojci ich zastrzelają i odesłają do najbliższego posterunku żandarmerji, to ta podobnych wagańców bezwzględnie puszczą na wolność. Oprócz tego są oni w posiadaniu legalnych paszportów i znanych kwot pieniężnych. Interesów ludzie ci nie robią żadnych, ponieważ w Polsce każdy jest obecnie przekonany o szkodliwości powstania, które tylko pewnym sąsiadom dałoby sposobność do „pacyfikacji” pogranicza. Ze sam rząd nie obawia się powstania, o tem przekonany wysyła wszystkich wojsk na plac boju. Gwardja, huzary i litewski pułk piechoty, konsystujące dotąd w Warszawie, opuszczają ją i zastąpione zostaną przez wojsko z gubernji nadbałtyckich. Chociaż Polacy nie dają się złapać na te i tym podobne prowokacje, niemniej jednak berliński „Post” zwała odpowiedzialność za „niepokój w Polsce” na „angielskie pieniądze”, które syją się we Lwowie, ażeby nowe powstanie w Polsce wywołać. Cała ta sprawa jest całkiem jasną. Nie w zagranicznych workach szukać należy pieniędzy, napędzających kieszienie tych „agents provocateurs”. Zamieszanie dzielników w Polsce musi przekonać nawet najzłośliwszych krytyków o niezbędności wyłączenia granicznego kordonu ze strony niemieckiej dla zabezpieczenia się od „zarazy”.

— We Francji wszystkie ślady domów i wszystkie spalzone dzienniki są zapelnione wy-borczymi okólnikami, wyznaniem wiary i listami kandydatów. Rząd, który wpłacił się w całą sieć nielegalności, ogłasza swe kandydatury na białym papierze i tym sposobem według „Libera”. „Frang” popełnia „skandaliczną nielegalność”, ponieważ tylko akta wyłącznie administracyjnej natury na białych plakatach mogą być ogłaszane. Pomimo to, wszystko do Elyseu codziennie nadchodzą wiadomości o nieprzychylnym usposobieniu wyborców. Podczas, gdy manifest Thier-sa w jednej paryskiej księgarni sprzedano w jednym dniu setki tysięcy egzemplarzy, z trzynastu milionów egzemplarzy manifestu Mac Mahona rozestawianych wyborcom, znaczna część co-żę powraca do marszałka nierozpęszczoną. Bona-partysci niezwalając na kandydatów rządowych, wystawiają swoich, a Rouher w swoim okólniku wyborczym pokłada ostatnią nadzieję w odwołaniu się do ludności, recte w plebiscycie.

Odezwa republikańskiego komitetu, którego prezydentem jest Gambetta, wyraża swe zaufa-

HENRYKA

przez:

ERNESTA DAUDET.

[Fragmienta z dziennika Murkisa de Boileguerny deputowanego]

(Ciąg dalszy.)

22. stycznia 1873.

Jestem szczęśliwy, życie moje upływa w rozkosznym zadowoleniu, zadna chmura nie zaciemnia mojego nieba. Dnie upływają mi jak marzenie, oprómnione boskim uśmiechem Henryka. Nie marzę jednak, rozkoszuję się w tej głębokiej i pociągającej miłości, której wężły sciesniają się coraz bardziej otaczającą nas ta jemnicą i potęgują jej siłę. Moja droga narzeczoną pozwala mi pisać do siebie; odpowiada mi, a zadne słowo między nami zamienione nie jest stracone; pod piórem mojej jedynej podwaja się jeszcze ich wymowność. Ta czysta dusza, niesławna ziego, ożywna niepokonanym zapałem, namiętnie uwielbiająca tego, kogo kocha, odkrywa przedemną wszystkie skarby swej czystej tkliwości i szlachetne porwy swe go umiesienia. Gdy oddała mi już swoje serce, pozwala w niem czytać, jak w otwartej księdze. Spowiadając się z mąskrytycznych swych myśli. Dnie z nią razem spędzone będą nieprzerwanym pasmem upojenia. Jakićkolwiek są terazniejsze moje rozkosze, żyję jednak myślą o przyszłości. Tworzę projekta, których urzeczywistnienie wieniczy moje nadzieje. Widzę prawie codziennie Henryka, przychodzi często na pomiedzenia w towarzystwie zom moich kolegów, zamieszkałych w Wersal. Ujmująca i pełna wdzięku w towarzystwie, Henryka jest poszukiwaniem i cenioną. Wiedzą o jej sierocowicie, znają jej cnotę, uwielbiają jej piękność, to też przesycają się w gotowości spełnienia najbaroniejszych jej życzeń. Gdy chce być na pomiedzeniu, dziesięciu osób ofiaruje jej swoje usługi, tak więc mam szczęście całymi godzinami przypatrywać się jej z mego miejsca.

Jej obecność obudza we mnie żądę oklasków, i kilka już razy głos zabierałem z jednakiem powodzeniem. Jedno jej spojrzenie pełne miłości i zadowolonia wynagradza mi moje usławiania. Więcej to spojrzanie ma dla mnie ceny, jak te zewsząd dochodzące mnie pochwały, gdy schodzę z trybuny.

Księżna Maugiron, wierna swej roli powier-niczki i przyjaciółki, stara się zawsze wiaćwo nam spotkanie. O każdej bytności Henryki w Paryżu, gdzie zawsze dzień cały u księżnej prze-będza, jestem uwiadomiony, co znaczy, że nie-zrownana jej dobroc arządza nam zwykle sam na sam trwające bodaj kilka minut.

Nakoniec pan de Maignelay, którego zaufa-nie do mnie wzrasta coraz bardziej, otworzył mi sam drzwi swojego domu. Zdarza się często, że gdy jej nie ma w loży, opuszczam posiadze-nie, aby zapukać do jej wrot. Ozy sama jest czy nie, Henryka zawsze mnie przyjmuje; a!kt się temu nie dziwi. Nie mając matki, musiała wy-rubio sobie wolność i niepodległość na wzór wię-czej angielskiego niż francuskiego wychowania. Bo każde sam na sam, na straż którego stoi jej niewinność i moja uczciwość, ma wdzik nieporównany.

Im więcej wnikać w jej serce otwierające się przedemną bezwarunkowo i bez cienia zalo-tności, tem więcej ją kocham. Zdawa że znaju-nych mi kobiet nie wyróżnia jej. Posiada odwa-gę i rozsądek męża, owiany najdoskonalszym wdzikiem niewieści. Salutowe gadaniny, kar-ajujące złosliwe obmowy, biachostki towarzyskie, zajmujące inne kobiety, nie istnieją dla niej. Obdarzona statusem charakteru, sądzi osobisto-sci i wypadki bystro i wyniosło.

Jedną chybą rzecz tylko można by jej za-rzucić, a to zbyt wygastalwane przywiązanie do sprawy królewskiej i do „króla”. Gdy mówi o tych świętych dla niej rzeczach, uncia ją na-miętność, a oceniając wypadki, które je obalają, surowo jej jest nieprzebiagła.

Ktokolwiek zwątpił o sprawie kościoła lub króla, jest zbrodniarzem. Zbrodniarzem jest rów-nież ten, kto nie wierzy w świętość ich praw-i pochodzenia. Kto nie myśli tak jak ona, temu

ani dobrej wiary, ani uczciwości nie przypisuje in-tencji.

Katolicyzm i rojalistka nienawidzi ona od-grywanego nabożstwa, hipokryzji i interes-o-wości; ale powoduje się gwałtownie zawirowa-ścią graniczną z mistycyzmem, spodziewając się cudu, który sprowadzi upragnione przez nią roz-wiązanie.

Ten stan umysłu jest naturalnym owocem jej wychowania. Wzrosła między dwoma wy-egzaltowanymi starcami i między znanym mi z nietolerancji ojcem a księciem de Maignelay, swoim stryjcem. Nie znam go jeszcze, mieszka w Bretanii w zamku starszego brata. Dość mi było słyszeć opowiadającą o nim Henrykę, aby zrozumieć, jak jego pójęcia są zacofane.

Jeśli bracia de Maignelay jest średniowie-cznych, zabiłkany w świat tegoczesny Romy-rzem, to ksiądz jest ascetą ze szkoły św. Domi-nika; osty tak dla siebie jak i dla drugich, częściej mówi o piekle jak o niebie, o gniewie boskim przedził niż o jego nieograniczone mi-łosierdziu. Stary ci widzą tylko w królestwie, opartem na dogmatach kościelnych, abawienie ła całego świata. Od czasu jak surowość je-unego zagnadniała a rok drugiego osłabił, świat chylił się ku upadkowi. Inkwizycja w ich mie-mam była świętym obowiązkiem, edykt nastej-ski czynem słabości, a towarzyszywo nie znajduje podstawy bytu, jeśli straszące zasady przeszło-sci nie opadają z ciałą swoją potęgą i siłą. Spodziewają się, że odbudowane królestwo po-wróci im te doktryny. Takimi to ideami, spo-jonemi silnie z wpływem ojczystej ziemi, kar-miono Henrykę od dzieciństwa.

Corka Bretanii, posiadać upór swego plemie-nia; wychowana nad brzegiem morza, w kraju wyposażonym od natury dzikimi widokami, ta-jemniczymi lasami, urwistymi skałami, gdzie ocean potęgą swego gniewu przewyższa inne kraje, imaginacja jej rozwinęła się pod wpływem tych ponurych i jedynych wrażeń.

Zadziwiająca byłoby rzeczą, iż wzrosłej w takich warunkach, serce stworzyło się miłości, gdyby nie było rzeczą wiadomą, w jakiej rozcią-głości utrzymała kobieta od nieba dar szlach-cności, tkliwości i poświęcenia. Henryka jako

kochająca córka była dumą i pociechą swojego ojca; a zarem swej miłości będzie czcią i rado-ścią swojego męża. Może się myli, lecz zdaje mi się, że pod wpływem miłości przekształciła się jej rysy, że wyraz jej spojrzenia zagnadniał i że to, co szorstkości razio w jej piękności, u-lotniło się w atmosferze serdecznego ciepła, jak te wyziewy zamagające pogodę nieba a rozegrza-ne jasnemi promieniami słońca.

9. lutego.

Im lepiej poznaje pana de Maignelay, tem więcej przestrasza mnie gwałtowność jego uspo-sobienia, na którym doświadczenie wieku żada-gie nie zostawiło śladu. Chłubi się z tego, że nie nie zapomniat i niczego się nie nauczył i odmawia tegoczesnym ideom wszelkiego ustę-pstwa, nawet pod warunkiem zapewnienia trium-fu dla swej sprawy. Kłeski niestanane będące naturalnem następstwem błądów i usterek jego stronnictwa, nazywa on karą boza. Poddaje się im z fatalizmem nie przypuszczając nawet, że możnaby ich uniknąć w przyszłości, postępując z większym rozsądkiem i przezornością, aniżeli to jego przyjaciele dotąd robili.

— Francja nie jest godną panującego na-danego im przez Boga, mówi niekiedy; nie chce prawdy i światła. Niech zatem ginie!

Gdy kto twierdzi, że Francja nie byłaby prze-wrotną monarchją liberalnej, wolnej od myśli powrotem do dawniejszego systemu i dzierżając w dłoni chorągiew narodową, rzuca się z wście-klnością i krzyczy:

— Znam ten język, to jest mowa niedzi-ków, którzy nie mogą usunąć prawowitego króla i widzą się zmuszonymi utopić, ale chcą go za to skompromitować, narzucając mu konstytucję i trójkolorową chorągiew i zrobić z niego króla rewolucyjnego. „Jego Miłość” nie wpadnie ni-gdy w te siidle.

Wygłoszwszy raz swoje zasady, przenosi zno-wu swoje sądy na ludzi, o których wyraża się z większą jeszcze gorczyzą. Nie poszanuje wtedy ani świętości stronnictwa, ani oddanych zasług, nie daruje ani nazwiska, ani talentowi. Podług niego, większa część ludzi, którzy się przyzo-czają od lat ośmdziesięciu do rządów Francji, chybili swego obowiązku i zdradzili sprawę po-

wierzone ich pieczy. Jedyne tylko ministerjum Polignac’a sa Restauracji znajduje łaskę w jego oczach, lecz i to oskarża o niezdarność w o-bronie monarchji. Co zaś do przyjaciół książąt orleañskich, zasiadających w centrum prawoty i co do umiarkowanych rojalistów, domagających się energicznej jednoci, to pała do nich ślepą nienawiścią i niezasadzoną podejrzliwością, po-sądza ich o przychylność pozorna dla hrabiego Chambord’a, a w rzeczywistości twierdzi, że czy-hają na jego upadek, aby podsunąć na jego miej-sce hrabiego Paryża.

Tego poranka pan de Maignelay roztrząsał ze mną te palące kwestje, gdyż obecnie różne grupy w Zgromadzeniu usiłują zapewnić ustale-nie monarchji na przyszłej kadencji. Był strasznie rozdrażniony i siłił się udowodnić mi dwa-znaczność centrum prawego, a od którego chciał mnie oderwać.

— Jeśli żądają gwarancji od „Jego Miło-sci” — wołał zapamiętałe — i uprowadzają je-szcze ze sobą naszych łatwowiernych przyjaciół z prawicy, nie wyrzadzają że mu oni krzywdy? On jest prawowitym spadkobiercą tronu, sam więc jedynie ma władzę sterować nawą do por-tu, aby uratować Francję. I to temu chcą dy-ktować warunki, ośmielają się żądać od niego, aby uchylił głowę przed wolą narodu, aby szanował prawa Francuzów, aby im zapewnił współdziałal w sprawach rządowych! Nie jest że to ponizieniem go, chcieć, aby zrzekł się korony, gdy mu ją oddadzą? A bezrozumni! Przeszkoda-urzeczywistnienia naszych zamysłów. Lecz co za straszny rachunek zdać będą masiele! „Jego Miłość” dawno już przyniknął ich spryt zbro-dniczy i wzorzył jeszcze, gdy biskup orleañski nie obawiając się skompromitowania swojego sta-na przysłał na siebie wobec króla rolę posredni-ka i przekładał mu te zachwałne żądania, zawo-łał z gromiącą surowością:

— „Mości biskupie! nie mogę robić poświęceń, ani przyjmować warunków. Spodziewam się mało od ludzi, ale wiele od boskiej sprawiedliwości!”

Po tej aluzji do pewnego listu, który zrobił wczoraj wielki rozruch w obozie rojalistów, za-czął chwiliąc moich przyjaciół, że układają się

nie i sympatie w Grevym i formalnie wskazując go jako osobistość, która powinna zająć miejsce Thiersa na czele demokracji francuskiej i przywódcy większości 363 deputowanych. W jednym z listów Thiersa do Ferrone, który teraz ogłoszono, stoi: „Nawet ci, którzy żądają umiarkowanej wolności, powinni opierać się zalepionemu i zarozumiałemu rządowi”. Tymczasem rząd polecił merom ałożyć trojaki spisy wyborców: dobrych (to jest antirepublikańskich), złych i wątpliwych; tych ostatnich mają merowie pojedynczo obrabiać, by za rządowymi kandydatami głosowali. Za czasów cesarstwa nigdy wyborcy nie byli pod takim naciskiem.

Wojna.

Oprócz skarg na stołą utrudniającą ruchy obu armijom, korespondenci przebywający na teatrze wojennym nie podają ani jednego faktu, któryby już kilka razy nie był omówionym. Zapewne jeszcze parę dni przejdzie, zanim usłyszymy o czym nowym i ważniejszym. Na uwagę zasługują chyba coraz śmielejsze skargi gazet moskiewskich na przeciągającą się wojnę; skargi w formie bardzo ogólniej wyprowadzają, lecz dość przezroczystej, by pojąć, o co właściwie im chodzi. Niezadowolenie z niedołężnego prowadzenia wojny i samej wojny, wzrasta w Moskwie z dniem każdym. Zdaje się, że wpróżd, nim przyjdzie do walnej rozprawy pod Plewną, usłyszymy o zmianach w komendzie armii carskiej. Specjalny współpracownik wojenny *Głosu* bez ogródek żąda takowych, twierdząc, że jeśli u steru armii zostaną terazniejsi ludzie, wojnę należy uważać za przegraną.

Niedawno przyjeżdżał do głównej kwatery moskiewskiej Izzet bej, syn Fuada paszy, znakomitego męża stanu, który zmarł przed parą laty. Izzet bej wystąpił przed naczelnego wodza do ks. Mikołaja dla porozumienia się co do przepisów konwencji genewskiej, nieraz przez Moskwę łamanych. Ks. Mikołaj oświadczył, że Izzet bej, i miał z nim dłuższą rozmowę, w której gorzko narzekał na okrucieństwa popełniane przez Czerkiesów i baszybożuków. Izzet bej przypomniał, że nie tylko baszybożuki są winni, że kozacy i Bułgarzy nie mniejszych nieraz dopuszczali się okrucieństw, morderstw dzieci i kobiety. Książę odpowiedział na to: „Przed dziełami naszymi żołnierzem zdejmując czapkę, ale baszybożukowi to prawdziwe szkalę. Co się tyczy Bułgarów i kozaków, to pierwszych wcale nie biorę w obronę; każdemu sam kilku rozstrzelać złapanych na gorącym uczynku, a *czerezi Bułgarzy nie są wari*, że się za nich bijem, kozacy zaś nigdy nie dopuszczali się złego. Był jeden tylko wypadek, że kozacy napadli na uciekających chłopów tureckich, lecz uczynili to we własnej swej obronie. Było to o cztery kilometry od Bieli; chłopci schowali się w las; car chciał ich zobaczyć. Przedstawiono carowi, że niebezpiecznie jest zbliżyć się do nich, i wysłano naprzód kozaków dla otoczenia lasu. Chłopci ujrawszy kozaków, wystawili naprzeciw dzieci swe i kobiety, i z za nich, jak z za parkanu, poczęli strzelać do naszych. Nie dziwnego, że kozacy poczęli wtedy rąbać każdego bez różnicy.”

W tureckim garnizonie Widdynia pewien ruch spotrzeźniono. Według jednej wersji garnizon widdynski został wzmocniony, podług zaś drugiej przeciwnie miano wycofać z Widdynia wszystkich nizamów, aby wzmocnić armię Osmana paszy, a natomiast przysłało do Widdynia oddział nieregularnych niewowizymowych wojsk, które będą tworzyć załogę twierdzy. O Bułgarach, którzy mają być wyzwoleni z tureckiego jarzma przez Moskale i Rumunów piszą z polą walki do dziennika *Orient*: „Powszechne tu oburzenie na Bułgarów, których wiele walczy po stronie Turków. W reductach obsadzonych przez Turków Bułgarzy nożami i siekierami obcinali ręce Rumunom wdzierającym się na szaniec. Dalej opowiada korespondent z Nikopolis, że ludność bułgarska nawiązała ułowność szóstki Bułgarów eskortowanych przez Rumunów, chociaż indywidua te po części schwytały z Thiersem i że gotowi są sprzedać mu swoje głosy. Daramnie silili się na ich obronę. — Pan jesteś niewinnym, rzekł mi, zostaniesz jeszcze w centrum, i przeprowadzi próbę swą do końca. Lecz w tych dniach drogo opłacisz swoje zaufanie, i rozczarowany, zniechęcony przynajmniej, nie będziesz walczył z nami wszelkimi środkami przeciw tym zuchwalcom, przeciw tej pladze naszej ojczyzny.

Podczas tej przemowy w galerii „des Tombeaux”, będącej od lat dwóch teatrum intryg politycznych, panował zgłębienie hałaśliwy, spowodowany rozmową i spacerowaniem naszych kolegów. Jeśli przechodził jeden z tych, o których mówił, to słyszał wyraźnie jego szyderskie i demonstracyjne słowa: — Ten tam nosi się z obietnicą teki lub wielkiej ambasady, zrobią z nim co zechcą. Ach! pan Thiers nie jest bardzo sprytny! Na jego miejscu zamknąłby jednym zamachem głowę wszystkim członkom centrum prawicy. Chodzi tu tylko o nałożenie ceny! Nie mówię to o panu, nie, dodał z złośliwym uśmiechem, jeszcze nie przekabacili pana.

Udawam, że nie biorę tych słów na serio, aby nie potrzebować odpowiadać na nie. Każde zaprzeczenie z mej strony podwoiłoby niechęć pana de Maignelay, nie oszczędzałby później i mnie, a straciwszy raz do mnie zaufanie, zamknąłby mi drzwi przed nosem. Obawiam się tego w przyszłości i to jest przedmiotem mego niepokoju. W moim wieku powinno się zrobić jakieś ustępstwo starcowi. Obojętnie go słucham, nieletyko wtedy gdy głosi szalone swoje zasady, lecz nawet, gdy spotwarza drugich mi przyjać. Aby mu się przypodobać, zapisałem się do skrajnej prawicy, lecz nie przestawałem należeć do centrum. Nasładowe w tem niektórych moich kolegów. Lecz wszystko ma swoje granice, gdy zechce zadać narzącać mi swoje zasady i zażąda odemnie poświęcenia przeciwnym moim przekonaniom, i gdyby narzecze postawił mnie w konieczności wyboru między moim obowiązkiem a miłością... O Henryko, niech Bóg oszczędzi nam tej próby!

(C. d. n.)

zostały, jako szpiegi tureckie. Po części zaś uwieziono ich za płaćwanie trupów i dobijanie rannych na pobojowisku. Jednemu z nich udało się przy pomocy ludności uknąć, resztę zaś związanych po użyciu najwagańszych środków zdołano odprowadzić do więzienia.

Pisma wiedeńskie podają następujące telegramy: Serajewo 2. października. Do Bielińskich wysłano 2000 baszybożuków. Sparaliżowano zamiar powstańczego oddziału, wysadzenia dynamitem mostu pod Batienicą. Wojenna droga z Serajewa do Mostaru silnie ufortyfikowana. W bitwach przy wioskach Ismizan i Brušnicy powstańców pobito. Dowódca ich padł na polu bitwy.

Ismeta paszę naznaczono dowódcą Driniskiego korpusu. W jego sztabie znajdują się dwaj angielscy oficerowie.

Petersburg 2. października. Z Kaukazu donoszą urzędowo, że w końcu sierpnia rozpoczęły się niepokoje w Daghestanie, a powstańcy napadli na most św. Jerzego i na mniejsze komendy w Gualipskim dystrykcie. Rozruchy te spowodowane najprzód w załazńskiej Kachetji, gdzie pojawiły się „rabujące” bandy Lesginców, i od 21. września rozszerzyły się na tereny w dystrykcie Kast, Kumysz, Kaitacho, Palabaran i Kwerin, średniego i południowego Daghestanu. Posuwające się ze wszystkich stron wojska i milicje, jakoteż oddział pułkownika księcia Nakasidse przywróciły spokój naprzód w dystrykcie Gunipskim, a później w środkowym i południowym Daghestanie. Zreżne operacje oddziałów księcia Nakasidse i Terassatu rowa załadły powstańcom wiele kłopotów.

Oddziały te dnia 23go września pod autem Lawaszi, a d. 24go września pod autem Kutiszi rozdzieliły bandę powstańców, liczącą 6.000 ludzi. Takimi skutecznymi operacjami, prawie zupełnie zgnieciono powstanie w Daghestanie. Przez cały ten czas straciłmy: pułkownika Czembere, który poległ, 2 rannych poruczników, czterech komendantów sotni w krajowej milicji, i 130 żołnierzy i milicjantów rannych lub zabitych.

Bukareszt 2go października. Głódowy tyfus powstał między Bułgarami, którzy uciekli ze swego kraju. Codziennie umiera 50. W częstych podróżach spostrzegłem, że ci, którzy z tureckich krajów ratowali się ucieczką, obnoją zwyczaj w pola, i nie pragną schronienia we wsiach.

London 2go października. Do *Standardu* donoszą z Bukaresztu, że w Górny Studeniu odbyła się Rada wojenna, na której rozstrzygnięto kwestję, czy na zimę zostawić armię w Bułgarii. Następca tronu (?) dowodził, iż należy armię ściągnąć do Rumunii, a w Sistowie i Nikopolis zostawić garnizony. Nie wiadomo, czy on przeprawił swe zdanie.

Bukareszt 2. października. Prawie wszystkie moskiewskie posłki przesyła Dunaj i najpóźniej w ośmiu dniach staną na miejscach przeznaczenia nad Jantrą i pod Plewną. Wszystkie kaza się spodziewać, że armia carewiczka, jak tylko strategiczny rozmarsz między Jantrą a Lomem uskuteczni, zostanie, na nowo z całą energią rozpocząć ofensywę.

Orszowa 2. października. Tureckie wojska z Kaukazu w sile 6.000 ludzi stoją od kilku dni skoncentrowane nad dolnym biegiem Czarnego Lomu. W Razgradzie spodziewają się w tych dniach przybycia Fazli paszy i Achmeda Veisli paszy, obydwu komendantów z Kaukazu, którzy mają być przydzieleni do armii Mehmeda Alego. Prowianty, które w ostatnich dniach wprowadzono do Plewny, mają być dostateczne dla 50.000 ludzi na dni 15.

London 2. października. Khediwe zawiadomil ponownie sultana, że Egipt wszystko zaofiaruje, aby Turcji dopomóc do zwycięstwa, za razem, że jest zdecydowany oddać do rozporządzenia sultanowi wszystkie oddziały zbyteczne w kraju.

Bukareszt 2. października. Podług wersji w kompetentnych kołach, główna komenda moskiewska w tej chwili nie kładzie wielkiej wagi na bezpośrednią kooperację Serbji. Dla tego też sądzi, że Serbja ani Grecja przez dłuższy jeszcze czas nie zerwą neutralności.

Belgrad 2. października. Wiadomość, że Czerwlet pasza skoncentrował w Orhanie korpus, zaniepokoiła tutaj koła wojskowe, które sądziły, że ten korpus nie jest właściwie przeznaczony dla Plewny, ale przeciw Serbji. Podług pewnych wiadomości Chriscich zainteresuje w Konstantynopolu Portę o ten korpus.

Węgierska wyprawa na Rumunów.

W numerze dzisiejszym *Fremdenblattu* czytamy: Z wiarygodnego źródła dowiadujemy się szczegółów o odbytych przed kilkoma dniami konferencjach, które całe przedsięwzięcie przedstawiały w zupełnie nowym świetle. Jak wiadomo, na podstawie doniesień o przygotowanej wyprawie węgierskiej legjonu na flankę moskiewsko tureckiej armji, zwrócono baczną uwagę na przesłanki kolejowe za granicę Cislitawji i w rzeczywistości skonfiskowano wiele broni na dworcach wiedeńskich i innych stacjach. Przypuszczenia, że wiadomości o planie korpusu ochotniczego nie są prawdziwe, mimo to poszukiwania wpadły na ważne poszlaki, że większa część skonfiskowanej broni nie była przeznaczona na południe, ale że miejscem jej przeznaczenia były Petersburg i Warszawa, i miała służyć do podniesienia powstania. Dalej dowiadujemy się, że kilku bawarskich tutaj Polaków, których wykryto jako nadawców posłek, otrzymało rozkaz nieopuszczania Wiednia i zostają pod policyjnym nadzorem. Internowani zeznali, że zajmowali się temi posłkami nie wiedząc o zawieraniu, na prośby innych osób, których nie chcą wymienić. Od dalszych poszukiwań zależeć będzie, czy pociąg, ich do odpowiedzialności za przekroczenie patentu o broni, czy też za zakłócenie spokojności publicznej. Skarga taka jest dla tego możliwa, ponieważ między Austrią i Moskwą istnieje traktat obustronny w tym duchu (Niewiadomo, na jaki traktat odwołuje się *Fremdenblatt*, z jakiej daty i do jakiej liczby, bo przecież *Fremdenblatt*owi powinno być wiadomo, że słyna konwencja austro-moskiewska z r. 1860 została zniesiona, a nawet co do wydawania zbiegów wojskowych *przeszły obowiązywać dawniejszej umowy*. Red. Dz. P.).

Pesti Naplo występuje w roli również dobrze poinformowanego, i powiada, że komitety miejscowe w komitatach Haromszek, Udvarhely i Csik, zajmujące się bezpośrednią organizacją wypraw, stały w związku z osobami w Peszcie. Te ostatnie miały związki z Wiedniem i z emigracją polską za granicą. Pieniądże szły z Londynu. Broń zakupiono w arsenał wiedeński. Agent, który się tego podjął wytłumaczył zarządowi, że broń jest przeznaczoną dla Czarnogórców. Arsenał bez uwagi na neutralność odprzedał mu kilka tysięcy karabinów Wenzla wraz z 200 na bojami na każdy po 5 gld. Same naboje były więcej warte. Aby nie wzniecać podejrzenia ekspedjowano broń do Esseg, a z tamtąd dopiero koleją Alföldzką do Siedmiogrodu.

„Nie prawda jest, jakoby karabiny” były systemu Martini. Kupnem zajmował się pewien Polak w Grazu (więc raz w arsenał wiedeński, a równocześnie w Grazu) i ten za pieniądze zdradził całą rzecz poselstwu moskiewskiemu. Jednocześnie nadeszła denuncjacja z Rumunji. Rząd w Wiedniu musi być kłopotliwy, gdyż wielu ludzi jest skompromitowanych, przeciwko którym wystąpił kryminalnie byłoby „odios”. Mimo to śledztwo się prowadzi, a miano wice w Haromszeg prowadzi je starszy żupan Pocs, a w dwóch innych komitatach hr. Gabor Bethlen.

Telegram z Kronstadtu donosi d. 2. b. m., że krążyły tam pogłoski o starciu w K. Vasarhely między ludnością a w jskiem, w skutek czego posłano tam trzy bataliony piechoty. Mówią, że aresztowano podpułkownika Horwatha i byłego posła Bartha. Wojska posłano także do Szeps, Sst. Györgye i Marosz-Vasarhely. W kołach dobrze poinformowanych zaprzeczają, aby przyszło do starcia, a dzienniki podają te doniesienia tylko z zastrzeżeniem.

Artykuł *Lyda* i inne dzienniki stwierdzają, że zamierzony w Siedmiogrodzie zamach podziemny miał tylko znaczenie, i przestrzegają przed podnoszeniem go do wysokości ważnego wydarzenia, czyby się to stało w skutek przyjaźnego rządowi zbytku gorliwości, czy też dla korzyści opozycji.

Telegramy z Hermanstadtu donoszą, że Szende, minister honwędów, przybył tam d. 2. b. m. niespodzianie, i po rozmowie z komendującym feldmarszałkiem — porucznikiem, Ringelsheimem, pojechał do Kronstadtu. Jeden batalion z 31. pułku piechoty posłano do komitatu Csik.

Telegram, który *Ellenör* otrzymał z Wiednia z pewnego źródła, twierdzi, że wszystkie poszlaki, jakie wykryto w dochodzeniu w sprawie zamachu, wskazują wprost na Klapkę. Ten też dziennik donosi, że minister honwędów jechał do Siedmiogrodu jedynie tylko na inspekcję honwędów.

Austrija i Węgry.

Wiedeń 2. października. (285 te posiedzenie Izby deputowanych.) Udział posłów nieliczny. — W dalszym ciągu obrad nad §. 7 projektu o — sobistym podatku dochodowym dowodzi Schaup, że jakkolwiek w komisji głosował za skontyngentowaniem podatku tego, obecnie musi głosować za wnioskiem p. Süssa (tj. za oznaczeniem stopy podatkowej wyrażonej w procentach), bo Izba nie przyjęła względów fiskalnych, któremi powodowała się komisja, lecz kieruje się względami ekonomicznymi. Mowca dodaje tylko do wniosku Süssa słowa następujące: „Ta stopa podatkowa wyrażona w procentach, będzie obowiązywała na pierwsze trzy lata.”

Komisarz rządowy Chertek usiłuje wykażać, że kontyngens jest nieodzownie konieczny w ramach prowizorycznej reformy podatkowej, a nie zastąpiaby go, nie spełniłaby jego celu stopa podatkowa wyrażona w procentach. Od zasady skontyngentowania rząd już dla tego odstąpić nie może, że w czasie długiej dyskusji w Izbie, nie wynaleziono żadnej innej drogi, któraby do tego samego co kontyngens prowadziła celu.

Po przemówieniu dep. Heilsberga za kontyngensem, dep. Skenedy przeciw niemu, przyjęto zamknięcie dyskusji.

Kilkunastu mówców zapisanych jeszcze do głosu przeciw paragrafowi, między nimi Krzczunowicz, Kozłowski, Weigel, Mendelburg, Czajkowski i Dworski, wybiera mowę jeneralem dep. Koppa; trzej zapisani za paragrafem wybierają Schranka. Przed nimi jednak zabiera głos minister skarbu Pretis: Bez kontyngensu osobisty podatek dochodowy byłby płodem poronionym; z kontyngensem natomiast przy jako tak prawdziwych szacunkach zbierze się 15 milionów złotych podatku, licząc 800 do 1000 milionów dochodu opodatkowanego, a stopę podatkową po 1 złr. od jednostki podatkowej. — W kontyngensie mieści się odwołanie do egoizmu każdego opodatkowanego, aby baczył na właściwe oszacowanie osób innych, ale mieści się w nim także odwołanie do własnego poczucia obowiązku, aby nie krzywdził fałszywą fałszą swoich współopodatkowanych, aby nie dopuszczał się czynu równie w życiu publicznym karygodnego jak w życiu prywatnym. Bez kontyngensu nie ma zwolnień. Jeśli Izba uchwali kontyngens, wtedy zliszcza się nadzieje zwolnień i ulępszeń rozlicznych; jeśli odrzuci kontyngens, wyrzeczy się tych nadziei, mianowicie także dobrych szacunków. Minister zaleca znany wniosek mniejszości Beera, Plenera i Auspitzja, jako więcej szlachetny względem fiskalnym od wniosku większości. Wskutek tego otworzono dyskusję na nowo.

Zapisał się do głosu przeciw paragrafowi siedmiu, za nim także siedmiu mówców.

Krzeczunowicz w przemówieniu drugiem wykazywał namaprzód niewłaściwość trybu, na które sprowadzono sprawę w Izbie i w prasie inspirowanej. W Izbie panuje agitacja, aby deputowani wbrew przekonaniu głosowali za kontyngensem z grzeczności (*aus Gefälligkeit*); sam minister teraz wzywa nas, abymy wysłuchali mu to grzeczność, a w dziennikach (ap. w *Fremdenblatt*u) napisano, że najlepszym argumentem na korzyść zasady kontyngensu jest opozycja Krzczunowicza. Mowca dowodzi, jak niedźny jest projekt cały; przeciw kontyngensowi np. oświadczyło się było w komisji 25 członków, a bodaj 5 za nim, mimo to kontyngens tu figuruje; sam sprawodawca większości Beer zapowiada nam poprawki do dwu najważniejszych postanowień komisji, a niesłychanie ważny § 5ty w nim nawet nie będzie miał obrony, gdy

przyjdzie pod dyskusję. Mowca krytykuje następnie zasadę kontyngensu i kończy wśród huśtających oklasków i okrzyków: *bravo!*

Po nader słabym przemówieniu dep. Kowalskiego do kontyngensu i po oświadczeniu, że on i jego towarzysze będą głosowali za wnioskiem mniejszości Beera, pod warunkiem, żeby w trzecim czytaniu wszystkie projekty podatkowe naraz, a nie z osobna poszły pod głosowanie, — przyjmują Izba znów wniosek o zamknięcie dyskusji.

Zapisani do głosu mówcy wybierają mowców jeneralego dep. Koppa przeciw paragrafowi, dep. Schranka za paragrafem.

Na tem przerwano obrady. — Następne posiedzenie jutro.

Wiedeń 3. października. Izba deputowanych w rozprawach o podatkach, odrzucając wszystkie inne wnioski, uchwaliła 117 głosami przeciw 83 waiosce dotyczącej się kontyngensowania osobistego podatku dochodowego przed jego oszacowaniem.

KRONIKA.

Lwów 4. października.

Z Wystawy. Z powodu odroczenia zamknięcia wystawy do niedzieli 7go, dyrekcja kolei Karola Ludwika przedłożyła ważność zniesienia taryfy za jazdę do Lwowa o 38%, dla publiczności pragnącej zwidzić wystawę, do dnia 9. bm.

Jest uzasadniona nadzieja, że i inne koleje krajowe zechcą ułatwić w tenże sposób publiczności powinnoć z widzenie wystawy w ostatnich dniach jej trwania, o co komitet wystawy poczynił odpowiednie kroki.

Dzisiaj 4go o godz. 2 z południa na placu wystawy odbyło się za poprzędem sygnalizowaniem przebieg parowosłowianie przedmiotów, zakupionych przez komitet.

Pamiątka wystawy. Pod tym tytułem wyszła dzisiaj broszura p. Jana Lama z rysunkami najlepszych naszych ilustratorów. Nakładca jest księgarz F. H. Richter. Broszurę tę nabywać można na placu wystawy i w wszystkich księgarniach.

Z powodu poświęcenia domu gal. banku kredytowego we Lwowie złożyła dyrekcja tegoż banku kwotę 300 złr. w celu zakupu drzewa dla ubogich mieszkanców miasta Lwowa. Za ten dar szczydny, który stosownie do wyrażonego życzenia użyczy będzie, p. prezydent miasta składa niniejszem dyrekcji banku podziękowanie.

Przeniesienie. Namieśnik przeniósł praktykantą konceptowego hr. Stan. Pinińskiego z namieśnictwa do starostwa w Skalicie.

Zatwierdzenie wyboru marszałków. — Cesarz postanowieniem z d. 6. września br. zatwierdził wybór: Rad. Seeligera burmistrza na prezesa a hr. Karola Bobrowskiego właśc. dóbr na zastępcę prezesa rady pow. w Białym, Karola Kalika pobożce podatkowego na prezesa a ks. Kajet. Brzezińskiego pobożce w Łyscu na zast. prezesa rady pow. w Borohodeczanach, hr. Miecz. Borkowskiego właśc. dóbr na prezesa a Aleks. Horodyńskiego notariusza na zastępcę prezesa rady pow. w Borszczowie, Wojc. Leszczyńskiego właśc. dóbr na prezesa a Lud. Zbyzweyńskiego dzierż. dóbr i przełoż. obszaru dwors. w Jablonie na zast. prez. rady pow. w Brzozowie, hr. Ed. Błażowskiego właśc. dóbr na prezesa a dr. Ed. Krzyżanowskiego starszego lekarza w rezerwie i lekarza miejskiego w Buczaczu na zast. prez. rady pow. w Buczaczu, Ant. Tyszkowskiego właśc. dóbr na prezesa a Stan. Gniewosza właśc. dóbr na zast. prezesa rady pow. w Dobromilu, Apol. Hoppena właśc. dóbr na prezesa a ks. Józ. Zajączkowskiego prob. w Łopuszance na zast. prezesa rady pow. w Dolinie, Ed. Wejssmanna właśc. dóbr na prezesa a Włodz. Niezabitowskiego właśc. dóbr na zast. prezesa rady pow. w Gródku, Okt. Horodyńskiego właśc. dóbr na prezesa a Erazma Wolańskiego właśc. dóbr na zast. prezesa rady pow. w Husiatynie, Tyt. Kielanowskiego właśc. dóbr na prezesa a hr. Stan. Badenińskiego właśc. dóbr na zast. prezesa rady pow. w Kamionce-Strumiłowej, hr. Edm. Krasickiego właśc. dóbr na prezesa a Edm. Krainskiego właśc. dóbr na zast. prezesa rady pow. w Łisku, Bogusł. Bzowski właśc. dóbr na prezesa a bar. Fr. Lewartowskiego dyr. dóbr w Dolnej-Wai na zast. prezesa rady pow. w Myślenicach, Hen. Le-wickiego właśc. dóbr na prezesa a dr. Zygm. Ruckiego notariusza na zast. prezesa rady pow. w Nisku, Jul. Kozickiego właśc. dóbr na prezesa a Edm. Litynskiego właśc. dóbr na zast. prezesa rady pow. w Podhajcach, Alf. Czajkowskiego właśc. dóbr na prezesa a Jana Wiszniewskiego dzierż. dóbr na zast. prezesa rady pow. w Przemyślanach, Miecz. Onyszkiewicza właśc. dóbr na prezesa a Mik. Torosiewicza właśc. dóbr na zast. prezesa rady pow. w Rohatynie, Zen. Słoneckiego właśc. dóbr na prezesa a ks. kan. Fr. Czażyskiego prob. w Sanoku na zast. prezesa rady pow. w Sanoku, Stan. Bryczyskiego właśc. dóbr na prezesa a dr. Wal. Szydłowskiego adwokata kroy na zast. prezesa rady pow. w Stanisławowie, Konst. Bielskiego właśc. dóbr na prezesa a Marcel Rudnickiego właśc. dóbr na zast. prezesa rady pow. w Staremieście, ks. Jana Bilińskiego gr. k. prob. w Ilawcu na prezesa a Adolfa Promińskiego notariusza na zast. prezesa rady pow. w Trembowli, Eug. Wajgarta właśc. dóbr na prezesa a Fr. Zonnera poczmistrza na zast. prezesa rady pow. w Żółkwi, Kaz. Winnickiego właśc. dóbr na prezesa a Wład. Manasterskiego notariusza w Mikołajowie na zast. prezesa rady pow. w Żydaczowie, dr. Stan. Madejskiego notariusza w Brzesku na zast. prezesa rady powiat. w Brzesku.

Dla dzielnicy i pocztowych Turków od A. B. szarpie. Z Zaleszczyk otrzymaliśmy zebrać przez p. Kowalewskiego 47 gld. Cyfry szczegółowe składki umieścimy jutro wraz z listem.

Dostawy wojskowe. W celu dostarczenia różnych materiałów i rekwiizytów dla tutejszego składu materiałów zaprzęgowych w roku 1878, odbędzie się w tutejszej c. k. krajowej komendzie zaprzęgow (Landes-Fuhrwesen-Commando) licytacja dnia 25. października b. r. Przemysłowcy, rezygnujący z tej licytacji, przejąć mogą tak blizsze warunki licytacyjne, jako też wzory dostarczyć się mających materiałów w c. k. krajowej komendzie zaprzęgow, w zabudowaniu jeneralej komendy 3. piętro.

Celem dostarczenia owsa, siana, słomy, chleba odbędzie się dnia 10., 15., 19., 22., 25. i 29. października 1877 licytacje w tutejszym c. k. wojskowym magazynie prowiantowym.

P. Bronisław Rakowiecki, znany muzyk, skomponował walc pod napisem „Eins-Zwei-Drei.” Melodyjne te wale wyszły właśnie we Wiedniu nakładem tutejszego księgarza Karola Wilda.

J. Schapira, właściciel fabryki sztyldów przy ulicy Kopernika, na wystawie tegorocznej zajął obszerny kąt pawilonu swoimi wyrobami, które ozdobił bogactwem i gustownością powściągliwą na się

zwracając uwagę. P. Schapira zasługuje szczególnie i z tego względu na uwagę, że należy do inteligentniejszych fabrykantów sztyldów; wielu z nich kaleczy język niemilosierdzie i wkorzeniał w ogół mniej pismienny. Takie np. jak „pod pliwajomym rybim” lub „latajomo sroko” i t. p., wzbudzają wprawdzie śmiech, ale istnieć nie powinny. Sztyldy powinny mieć cenzurę językową.

Przedstawienie połączone z koncertem dane wczoraj po południu na korzyść towarzystwa „Harmonji,” wypadło pod każdym względem zadowalająco. Artystów występujących w części koncertowej publiczność witała nad wyraz sympatycznie, a p. Zakrzewski zniewolony przeciętnymi oklaskami odspiewał nadliczbową pieśń Marka „Do zobaczenia.” Orkiestra „Harmonji” odegrała wyborne kilka utworów, najlepiej podobały się „Pieśni polskie” układu zasłużonego kapelmistrza p. Szünera i „Marsz turecki.” Dochód powinien być znaczny, cały bowiem teatr był zapelniony.

Teatr. W sali Skarbowskijskiej dzisiaj „Straszny dwór,” opera w 4 aktach St. Moniuszki. Jest to już czwarte z kolei przedstawienie opery w tym tygodniu. Czyż może być lepszy dowód konieczności opery we Lwowie?

* Po dłuższej słabości wystąpiła wczoraj po raz pierwszy sympatyczna nasza primadonna koloraturowa panna Marce w „Trawiacie” i została bardzo mile przyjęta przez publiczność, złożoną po większej części z obcych. Głos jej bynajmniej nie stracił w skutek choroby, owsem odpozął.

Stan powietrza. Dnia 4. października 4-8° R. Dzień dziszty.

Kraków 3. października. Dziś senat i profesorowie uniwersytetu Jagiellońskiego, w togach, poprzedzeni berłami, udali się o godzinie 10. z Collegium physicum do kościoła św. Anny na masę św. i Veni Creator, rozpoczynając zwykłym dorocznym nabożeństwem otwarcie kursów.

Wczoraj odbyło się posiedzenie wydziału filologicznego w Akademii umiejętności. Członek Karol Mecherzynski czytał: „O Wawrzyniec Korwinie”, Szlasku, profesorze uniwersytetu krakowskiego, poecie łacińskim XV wieku.

Dzisiaj odbędzie się posiedzenie delegatów komisji historycznej, celem uchwalenia instrukcji dla Archiwów aktów grodzkich i ziemskich, które w myśl uchwały ostatniego sejmiku przejść mają pod zarządek krajowy. Projekt instrukcji wygotował dr. M. Bo-brzyński.

Znaczna liczba osób chcąc skorzystać z ostatnich dni wystawy, udała się z Krakowa w przeszłym i bieżącym tygodniu do Lwowa, między innymi prezydent miasta dr. Zybkiewicz, hr. Artur Potocki, dwóch współpracowników *Czasu*, oprócz stałych korespondentów naszych kilku literatów i artystów.

D. 30. września odbyło się zgromadzenie Stowarzyszenia młodzieży handlowej w Krakowie, celem wybrania nowego zarządu na podstawie nowego statutu i zdania sprawy z czynności dawnego zarządu. Stowarzyszenie posiada kapitał 6445 zł., z którego 2325 zł. jest załpotekowanych, reszta zaś w papierach procentowych złożona u p. Tadeusza Tarasiewicza, jako komisarza kongregacji kupieckiej, pod której nadzorem Stowarzyszenie zostaje. Nowy zarząd składają pp. Józef Neuwirth dyrektor, Tomaszewski zastępca, Józef Jawornicki pierwszy senior, Ignacy Sobolewski drugi senior, Hen. Kretschmar i Włodek zastępcy seniorów, Kaz. Niesiolowski sekretarz, Józef Kątny zastępca, Porebski i Sennler kustosz biblioteki, Kinowski i Kowalski gospodarze, Karol Nawrot skarbnik i trzynastu członków wydziału.

Między dziećmi panuje od niejakiego czasu w mieście naszym odra, w ogóle jednak, jak zapewniają lekarze, przebieg jej bywa łagodny, a w rzadkich tylko wypadkach zdarza się zapalenie.

Wczoraj umarł w naszym mieście po trzecie-tnej ciężkiej chorobie pełen talentu i przyszłości artysta sceny tutejszej Wardzyński. Tem większa szkoda, że właśnie w jego dziale, w dziale dramatycznych bohaterów, jak wszędzie obecnie, tak i w Polsce brak wielki czuć się w tej chwili daje. Wardzyński był artystą pełnym zapału i ognia, namiętnie zamiłowany w sztuce, nieznający w sztucein jej, co po części było przyczyną także jego przedwczesnej niemości. W sile wieku i kiedy nagłymi postępiami zadziwiał publiczność i świetną torował sobie przyszłość, nieubлагana choroba oderwała go od teatru i sztuki, której był fanatycznym skągą. Był to artysta prawdziwy, bo nie z nazwy tylko, ale całą duszą.

Robią się przygotowania do wystawy owoców i plodów pszczelnictwa i jedwabnictwa w Krakowie, która otwarta będzie d. 6. bm. w sali ogrodu Strzeleckiego. Ponieważ w dwóch ostatnich latach był u nas zupełny nieurodzaj owoców, przeto spodziewać się należy, iż przy tegorocznym lub miernym urodzaju, znajdą się na wystawie też liczne okazy.

Mező-Laborecz 30. września. Po pokonaniu wielu trudności ze strony nieprzyjaciół, udało się nam dnia dzisiejszego na cześć walecznych Turków urządzić pochód z pochodami. O godzinie 8. wieczór wobec licznie zgromadzonej publiczności, wyruszyliśmy z dworca kolejowego do miasteczka przy odgłosie do tej uroczystości umyślnie sprowadzonej muzyki z Homonnego, i okrzyków „Eljen a Török” — Perekat a Muszka” o godzinie 10. powróciliśmy na dworzec kolejowy, gdzie odbył się wieczerok z tańcami.

Nie zabrakło toastów, wychylonych na cześć walecznego Osmana, Sulejmana i Mehmed Alego. Najwięcej do tej uroczystości przyczynił się p. A. obywatel z sąsiedniej wioski Csertera. Adolf Joannowicz Dobranski agitator moskiewski złości się niezmierznie. Wkrótce nadeszliśmy nam szarpie i bandaża dla rannych walecznych Turków.

K.

(U) Bochnia 2 października. Dzisiaj opuścił miasto nasze dr. Fr. Hoszard, powołany na referenta spraw sanitarnych przy Wydziale krajowym we Lwowie; a Bochnia pożegnała w nim swego zanego pośia, znakomitego lekarza, prawdziwą podporę miasta i szczerego doradcę, którym się od wielu lat szczyciła. Licznie zgromadzeni na dworcu kolejowym przyjaciele, koledzy i znajomi odprowadzili odjeżdżającego do wagonu, a przed odejściem pociągu pożegnał go imieniem wszystkich dr. Oświęcimski, lekarz tutejszy, krótka a szczerą przemową wierszem.

Kołomyja 1. października. Nie czytaliśmy jeszcze doniesienia o postawieniu pomnika na gruncie m. Kołomyi, w miejscu gdzie król Kazimierz Jagiellończyk przyjmował hold wojewody moldawskiego Stefana w r. 1485, a przecież należało się podzielić tą wiadomością z całym krajem, gdyż w celu postawienia pomnika dla przypomnienia chwały polskiej, Polacy i Rusini działali wspólnie, co nie echuje rozdwojenia, jakiego sobie życzą nasi walczący wrogowie. — Mysł postawienia tego pomnika, podniesiona w tutejszem Towarzystwie pedagogicznem, znalazła predkie uszanie, a za przyczyną obywateli ludzi se-

